

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quòd perfectio est arctissima cognatio hominis cum Deo. Cap. viij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Ezech. 4. aliquid humanum cupiūt, quod ipsorum perfectioni non officiat, benignè concedit. Non possumus omnia latè tractare. Ezechiel timer panem pollutum manducare, & audit, vt mitiori pœnâ subdatur; Ecce dedi tibi finum bonum pro stercorebus humanis, & facies panem tuum in eo.] Jacob Angeli benedictionem concupiuit, & benedixit ei Dominus in eodem loco. Franciscus acerbitatē ignis metuens, quo vrendus erat, ne visum amitteret, visionem non sentiit. Thomas Aquinas morbo extremo laborans, & pisces infertos, & in illa regione ignotos appetens, eos diuinitus oblatos recepit; & sic innumera alia possunt in Sanctorum gestis notari, quibus diuina illa maiestas istorum amicorum suorum imbecillitati condescendens, se amicum blandum, & tenerè amantem exhibet. Ac tandem Dominus nihil sibi, nisi gloriam debitam diuinæ maiestati reseruat, quam, vt est in *Isa. 42.* Isaiâ, nemini dare constituit; reliqua verò bona tam naturæ, quàm gratiæ, & gloriæ, imo & ipsum filium suum (cum quo, vt inquit Paulus omnia nobis donauit) his suis amicis, non vtcumque, sed cumulatè, & eximie, communicat, vt sic in cælo & in terra confiter, se cum sanctis viris familiarissimam amicitiam inuuisse, & nunquam ipsam aliquo dolo, aut obliuione violasse.

Rom. 8. Si hæc ita se habent, sicut re vera se habent, nos qui à sæculo discessimus, & amicis terræ valediximus, vt regis cælestis amicitiam & familiaritatem assequeremur, si perfectionis amatores non sumus, quid amamus, quid quærimus? Hæc est intima amicitia inter Deum, & hominem intercedens, qua homo Dei amicus non quouis modo, sed familiarissimus, & intima necessitudine coniunctus efficitur. Hac homo suum amorem, non in rebus caducis, sed in solo Deo collocat, & res suas etiam minimas cum Deo tractat, & cum eo curas suas tamquam cū amicissimo sodali partitur. Hac quicquid habet (pacum est hoc,) quicquid est, Deo donat, & nihil sibi velut proprium asseruat. Hac flagella à Domino illata lætè suffert, & si ipsum occiderit, ab spe in illo collocata non decedit.] Hac idem, quod Dominus, sapit, & vult, & diuinæ voluntatis imaginem induit, & nihil ab eius conspectu abscedere gestit. Si quid aduersum domui huius sanctissimi amici, scilicet Ecclesiæ fidelium acciderit, perfectio, quod cadebat humeris sustinet, & dum alij præ timore fugiunt, perfecti stant intrepidi, et si opus est, profuso cruore fidem testificantur, & virtutem tuentur. Ipsa est, quæ hominem magnum facit, magnum cogitationibus, magnum desiderijs, magnum operibus, vt sicut Deus ad hanc amicitiam cum viro perfecto tenendam descendit; ita hic à vilitate sua ad Dei cōsortium & participationem ascendat. Deus aliquid sibi reseruat, nimium gloriam sponsam suam, quia ita omnino opus est; at homo perfectus nihil, sed omnia in diuinam gloriam præstando, Deo profusè communicat. Perfectionem igitur charitatis assequi curemus, quia sicut in aula regis terreni, nihil est familiaritate eius optabilius, quæ priuatus homo, regnat, & imperat, & gubernat, & omnibus magnatibus maior & celsior existimatur; ita in aula regis cælestis, nihil perfectione, aut excellentius, quæ homo fit Dei amicus familiarissimus, aut præstantius inuenitur.

Quod perfectio est arctissima cognatio hominis cum Deo.

CAPVT VIII.

PRINCIPES huius sæculi subditos nobiles curiæ suæ, honoris gratia solent vocare cognatos. Vocant quidem, sed non faciunt, quoniam si ipsi nobiles non sunt, ex stirpe regia progeniti, numquam consanguinei regis erunt, quantumuis aut consobrini, aut propinqui à rege vocentur. Dominus autem perfectos, & sanctos viros, non cognatos tantum, sed filios appellat, & non tantum appellat, sed filios suos facit, & non quouis modo filios, sed filios dilectissimos, & fidelissimos, & sibi quàm simillimos reddit. Ex quo alia multò maior dignitas perfectionis elucet, quod scilicet est hominis cognatio cum Deo, & cognationum omnium, quæ inter aliquos esse possunt arctissima, quæ homo non tantum propinquus, sed planè Dei filius, & Christi frater, & hæres regni cælestis constituitur. Perfectionem autem non iam seruos fideles, non amicos dilectos tantum, sed filios Dei homines facere Saluator noster Iesus Christus, apertè monstrauit. Qui cum perfectionem, aut perfectam charitatem commendasset, eâ scilicet, quæ tanto impetu, & voluntatis conatu in Deum feratur, vt ab eo resultans non solum ad amicos veniat, verum etiam ad inimicos vsque transilier, hoc tantæ charitatis emolumentum proponit. Vt sitis filij Patris vestri, qui in cælis est, qui solem suum orti facit super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos.] Hæc ergo charitas cognatio hominis cum Deo est, & si ita loqui licet, filiaris, quæ hominum filium Dei facit, & ab eo spiritali quadam procreatione generatum constituit. Et sicut ipsa est celsitudo philosophiæ Christianæ, vt Chrylostomus ait, ita sublimiorem secum hominibus dignitatem affert, non ita, vt possideant terram, sicut mites, non vt consolationem, aut misericordiam accipiant, vt lugentes ac misericordes; non vt regnum cælorum, vt pauperes spiritu, & persecutione patientes, acquirant; sed (quod est multò præstantius & excellentius,) vt mirum sint filij Dei, qui eo ipso quod tales sunt, & ad regnū cælorum ius habent, & terræ sui cordis sunt Domini, & consolationis, ac miserationis diuinæ efficiuntur participes.] Omnes quidem iusti, & gratiam habentes sunt adoptione filij Dei; quibus dicit Paulus: Quoniam estis filij Dei, milit Deus spiritum filij sui in corda vestra clamantem Abba pater.] Et Ioannes: Quotquot autem receperunt eum, hoc est, per fidem Charitate formatam in suis cordibus admiserunt, dedit eis potestatem filios Dei fieri.] Et alio loco: Charissimi, nunc filij Dei sumus, & nondum apparuit quid erimus. Et Moses admonet, dicens: filij estote Domini Dei vestri,] quod illi assequuntur qui sanctissimam Dei legem amplectuntur, & ab omni crimine se puros & incontaminatos custodiunt. Sed sancti, & perfecti aliquid amplius habent, quàm communes filij, propter quod præcipui Dei filij, & omnium dilectissimi, & aliis maiores vocandi sunt, quod nunc inuestigare debemus, vt hæc perfectionis dignitas probè cognita ingentem in nos sui amorem & desiderium inicit.

Quo verò modo hanc perfectionem prærogatiuam intelligemus? Quæ via aut ratione eam explicabimus? Estne aliquid apud nos, quod huius rei notitiam mentibus legentium inferat? Est sanè; illud scilicet, quod in hominum domibus, atque familiis non semel aspeximus. Patres enim interdum solent generare filios, natura quidem sibi similes (nam si nature communionem non retinerent, non essent filij) sed aliis in rebus valde dissimiles. Ex patre sapiente prodiit filius stultus; ex robusto & forti, infirmus &

Matth. 5.

Chrysof. h. 18. in Matt.

Galat. 4.

Ioan. 1.

1. Ioan. 3.

Deut. 14.

imbecillus

imbecillus promanuit: Est pater formosus, qui deformem filium genuit; est parcus, qui prodigo, & bonorum dilapidatori vitæ vltimam attribuit, & sic seruata naturæ vnitate inter patrem, & filium, in aliis maius solet esse discrimen, quàm si omninò inuicem essent extranei. At aliquando, imò & sapè, patris & filij non tantùm vna est natura, sed vna etiam corporis dispositio, vna animi propositio, vna rerum gerendarum prudentia, vna vox, vna progressio, & breuiter vna in reliquis similitudo, adeò vt quis viso filio, statim patrem agnoscat, & sine vllò magistro, ac attestate ab illo esse genitum deprehendat. Magna quidem est istorum filiorum differentia, qui licet in hoc conueniant, sine quo (vt diximus) filij esse non possent, quòd suorum patrum naturam acceperunt, tamen in aliis per omnia dissentiunt. Illi patrù conditionem non assequuntur, isti assequuntur: illi patres moribus non imitantur; isti imitantur: illi habent vnde à patribus non multum amentur, isti habent, vnde impensè, & tenerimè amentur: Illi suis moribus effrenatis patres mœore afficiunt; isti obedientia, & simplicitate sua patres lætitia sequuntur. Nam filius sapiens lætificat patrem, filius verò stultus mœstitia est matris suæ. Id ipsum discrimen in filiis Dei, in iustis scilicet, & gratiam habentibus inuenimus. Omnes enim iusti adoptione (vt vidimus) filij Dei sunt, gratia & diuina naturæ participatione ei similes, sine qua homo, licet fidem habeat, & ad Ecclesiam, vt membrum, pertineat, & ratione fidei, & cultus diuini, quem habet, quodammodò possit dici filius, vt eum vocant Ambrosius, & Augustinus; at si propriè loquendum est, melius dicitur seruus malus & piger, aut etiam inimicus: Sed horum Dei filiorum, quidam sunt velut filij parvuli, in quibus ferè nihil aliud, quàm participatio naturæ patris elucet; alij verò sunt filij maiores, in quibus iam vltra naturam patris etiam studia, & propositiones se ostentant; quidam sunt Patri Deo in multis similes, alij in omnibus præter gratia participationem ferè dissimiles. Quod discrimen Gregorius insinuat his verbis. Redemptor generis humani, quotquot fidei suæ & doctrinæ sacramentis instituit, ad inaccessibilem æternæ hereditatis gloriam tot filios facit. Qui enim instituitur in Ecclesia, quasi parvuli adhuc filij sunt, sed qui magnis meritis ei iam in virum perfectum occurrit, frater est Redemptoris. Tales nimirum beatus Paulus Apostolus collaudans, ait: Heredes Dei, cohæredes Christi. Ecce filios Dei parvulos, & filios magnos non ætate, sed meritis; quorum illos filius suo patri dissimilibus; istos verò filios patri similibus comparamus.

Iustos ergo imperfectos, & tepidos, & suæ puritatis modicam curam habentes, qui peccata quidem graui fugiunt, ne gratiam amittant, & leuia non fugiunt, & eorum fœditate maculari contemnunt, vocamus filios Deo dissimiles, qui filiorum appellatione contenti, se filios Dei operibus, & studiis exhibere non curant. Nam si Deus sapiens est, illi ignorantibus sunt, & planè pueri, qui mundi vilitates sonantes, & perstreptentes admirantur, & bonis, solidis, & veris anteponunt. Si Deus fortis, illi infirmi, qui oborta modica tentatione penè succumbunt, & indigent à Prælati molliter attractari, & multis dispensationibus sustineri. Si Deus pulcher, ipsi deformes, qui nec leuissimæ peccatorum fœditatè timent, nec imperfectionum maculas horrent, nec inordinatis affectibus, & nimio creaturarum amore se infici, & conspurcari metuunt. Si Deus liberalis, illi in Deum auari, & in creaturas immoderatè profusi, qui nec diuinis beneficiis, gratitudine, & obsequiis re-

A spondent, nec dona Dei ob terræ amorem perdere, dilapidare verentur. Denique Deus sanctus, & purus, ipsi puritatis contemptores; Deus ignis, ipsi gelidus; Deus magnus, ipsi pusilli, qui anima vitam spirituales amant, munditiem non amant; lucere appetunt, sed ardere contemnunt; & videri se aliquid non esse concupiscunt. O filij felices, & miseri; hæredes; & rei, patri vestro qui in cœlis est, similes, & dissimiles. Felices, quia filij, quia gratiam habetis, & vitam animæ possidetis; & miseri, quia hanc vitam tam pretiosam meritis non cumulatis, & thesaurum istum augere parui penditis. Hæredes, quia si à gratia non exciditis, quæ in vobis multis periculis exposita est, regnum Dei tandem consequemini; & rei, quia indicibiles purgatorij cruciatus vos manet, quibus vestræ fœditatè pœnas per longum tēpus exoluetis. Similes Deo, quia spiritualiter viuentes, quia gratia animæ vitæ decorati, & in rebus magni momenti legis obseruatores; & dissimiles, quia nec Deo magis appropinquat nec sanctos imitari, nec ad perfectionem aspirare contenditis. Estis sicut filij regis, in misera seruitute positi, & à regni hostibus captiui & compediti, qui non regnant, sed seruiunt; non abundant, sed esuriunt, non regalibus indumentis fulgent, sed vilissimis, & sordidissimis pannis suam nuditatem operiunt. Sic vos filij estis regis æterni, quia nonnullam gratiam & charitatem, licet lægidam, & remissam habetis; at filij captiui & in calamitosa affectuum, & desideriorum vestrorum seruitute constituti, qui miseris amoribus rerum caducarum seruitis, diuinarum illustrationum, & consolationum famem & sitim patimini, & infami vitiorum indumento sordescitis. Vobis, si cum aliis Dei filiis, scilicet, cum perfectis conferamini, suo modo congruit, quod Dominus per Isaiam loquutus est. Ecce serui mei comedent, & vos esurietis: Ecce serui mei bibent, & vos sitietis: Ecce serui mei lætabantur, & vos confundemini: Ecce serui mei laudabunt præ exultatione cordis, & vos clamabitis præ dolore cordis, & præ contritione spiritus ululabitis. Et dimittetis nomen vestrum in iuramentum electis meis. Quamuis sitis filij, tamen quia non mihi fideliter, sed desideris vestræ seruitis, ideò vos nec seruorum nomine (quod multò est ignobilius) dignos iudico, & vt vobis hanc fidelium seruorum nuncupationem adimam, ideò viros sanctos, nunc non filios, sed seruos appello. Perfecti ergo comedent, & bonorum operum cibo se reficient, & vos, nisi vitam mutetis, & ad perfectionem capessendam festinetis, famem huius panis suauissimi, qui cor hominis confirmat, sustinebitis. Illi vinum cœlestium consolationum bibent, & vos desolationibus, & mentis ariditate castigati, sitietis. Illi seruore suo incitant in me Domino suo lætabantur, & vos præ tristitia ab ignauia vestra proueniente erubescetis. Illi non semel defectuum præteritorum oblitæ accipient tympanum, & chorum, & immensas mihi laudes cantabunt in chordis & organo; vos qui numquam infantie pannos exuistis, nec casibus, & defectibus vestris emendationem imponitis, si quando coram me ad orandum intratis, semper habebitis, quod ploretis, semper multas nouas offensas, quarum veniam cum lachrymis postuletis (& vix vobis si non postulabitis) & quarum gratia lugeatis. Illorum memoria cum laudibus, vestrum autem nomen putrescat, quia ad nihil aliud vestri memoria fiet, nisi vt maiores vos corripiant, & quales, quorum cordi proficere est, vos auerlentur, & minores vitam tepidam, & ignauam timeant. Hæc quidem Dominus, Ego autem dixi & iterum dico, Dñs estis, & filij excelsi omnes,

quia

Prou. 10.

22. 11.

Greg. lib. 4. in 1. Reg. ad c. 10. in illud: Dixit autē pater Saul.

Rom. 8.

Isa. 65.

Prou. 10.

Psal. 81.

quia substantiam charitatis non perdidit, & à Domino per graue crimen non separamini; veruntamen si non curatis proficere, & Christi similitudinem induere, forte à minoribus ad maiora prolapsi, sicut homines peccatores moriemini, & sicut vnus de superbis principibus à modicio, quod estis assequuri, cadetis.

1. Par. 3.

Imperfecti ergo, & tepidi, licet gratiam, & charitatem participant, sunt velut filij suo patri dissimiles, quos pater tam à se moribus distos videns, minus amat, & non sine nausea, & indignatione tolerat. Et sicut filius Dauidis, quem ex Abigail vxore suscepit, vocatus est Daniel, id est iudicium Dei, patre signum aliquod desiderante ex quo suus filius agnosceretur, & Nabal primo Abigail viro minime deputaretur; quod & obtinuit, nam Dominus (vt dicitur) pueri faciem mutauit, & quam simillimam faciei Dauidis reddidit, & propterea deinceps vocatus est Cheleab, id est, similis patri. Ita quisque istorum tepidorum à Domino patre suo vocatur iudiciu Dei, quia Dominus optat, vt faciem mutet, & saeculares mores in spirituales & caelestes conuertat, vt omnes eum Dei filium ex operibus; & vita cognoscant. Curat itaque faciem mutare, mores emendare, vitam tepidam & saecularem abicere, & feruida, ac spiritualem assumere, & vocetur Cheleab, hoc est quasi pater, & similis patri, cuius pulchritudinem, & sanctitatem referat, cuius virtutibus imbutus, non iam figuram Adam terreni, sed Adam secundi, scilicet Christi saluatoris nostri imaginem porter.

2. Reg. 3.

Hoc igitur apprimè habent viri perfecti, & ob id vocandi sunt Cheleab, quia sunt filij Dei, non habitu gratiae, & charitatis tantum, non operibus iustitiae imperfectis solum, sed moribus perfectissimis, & virtutibus solidissimis caelesti patri similes. Possunt quidem sibi cum gratiarum actione, & humiliter vsurpare, quod Dominus noster Iesus Christus filius naturalis patris, de seipso testatus est: Qui videt me, videt & patrem; non credis quia ego in patre, & pater in me est. Ita & ipsi pro suo modulo, nõ tam sermone quam operibus dicunt: Similes sumus patri; qui videt nos, videt & patrem; nos in patre, & pater in nobis est. Qui videbant Christum, & non per se ipsum, sed per humanitatem assumptam, videbant diuinum Verbum, per eandem etiam humanitatem videbant Patrem, quia Patris & Filij vna est diuinitas, vna natura, vna substantia. At qui perfectos, & sanctos vident, Patrem vident, quia pulcherrimam eius imaginem vident, & moribus perfectorum impressam aspiciunt. In eis namque sapientia Dei lucet, qua sciunt reprobare malum, & eligere bonum; & cuique rei suum valorem, aut maiorem, aut minorem ascribere. In eis puritas Dei lucet, nam illius sententiae memores, Sancti estote, quoniam ego sanctus sum, hoc in primis summis conatibus quaerunt, vt mentis suae faciem purissimam gestent, & minimas quoque maculas & vix visibiles nauos diligenter abradant. In eis charitas Dei splendet, qua amicos sine vilo respectu lucrum amant, & inimicos ardentem diligunt, & omnia omnibus seipso efficiunt. Quis in sanctis non videt Dei magnitudinem, qua parua saeculi, & abiecta non curant; iustitiam, qua nulli iniuriam irrogant, & sua cuique dare contendunt; mansuetudinem, quia iniurias immoti sustinent, & pro eis non mala; sed bona referunt, fortitudinem, qua daemones tentationes vincunt, & omnia impedimenta assequenda perfectionis euentilant, occupationem, qua Deum iugiter contemplari, & ardentem amare solent, & in omnibus se ei similes exhibere gestiunt. Breviter, omne quod malum est, constanter auersantur, & omne quod bo-

Ioan. 14.

Leuit. 11.

num est, audissimè complectuntur, vt sic filij Dei, & perfectae imagines eius existant. Imago enim & similitudo Dei est (inquit Gregorius) in clyto odio malum odire, & amore perfecto Deum diligere, vnde malum odio habent, & Deum bonorum fontem, & omnia bona diligunt, dicentes: Iniquos odio habuimus, & legem tuam dileximus,] vt se filios Dei & viuas imagines protestentur. Qui ergo videt eos tamquam in filius adoptatis, patri per virtutem simillimis, & tamquam in pulcherrimis imaginibus, videt & patrem, & aliquam stillam eius infinitae puritatis ac sanctitatis intelligit. Horum vna sollicitudo est, Christu primogenitum patris filium, & maiorem fratrem induere, eiusque virtutes, quantum possunt, in omnibus sequi, & actus imitari, & inde habet, vt sicut ille est perfectissima patris imago, ita & ipsi ad eius normam delineati, figurae etiam elegantissimae aeterni patris existunt. Eo autem ipso elogium filij naturalis Dei, non quidem ex a quo, sed quadam exigua proportione participat. De illo namque scriptu reperimus: Quonia quis in nubibus aequabitur Domino, similis erit Deo in filiis Dei!] Ac si diceretur, nullum eorum prophetarum, qui dicuntur nubes, aut aliorum sanctorum, qui filij Dei appellantur, posse cum filio naturali, aut de prima sede contendere, aut illius aequalitatem vindicare. Sancti enim quantumuis caelestibus donis & puritate mentis excellent, sunt creaturae; Christus vero est Deus, qui glorificatur in consilio sanctorum magnus & terribilis id est, virtute potentissimus, & reuerentia dignissimus, super omnes qui in circuitu eius sunt.] Satis ergo est illis, si quodam modo naturalis filij honores & laudationes assequantur, prout ipse dignatur eas cum illis partiri, ex quibus magnam cum patre similitudinem, & eximia dignitate accipit.

Quae sunt autem Christi filij naturalis elogia? Illa quidem, quae Paulus in Epistola ad Hebraeos magnificentissimis verbis scribit. Nouissimè inquit, diebus istis locutus est nobis in filio, quae constituit haeredem vniuersorum, per quem fecit & saecula. Qui cum sit splendor gloriae, & figura substantiae eius, portansque omnia verbo virtutis suae, purgationem peccatorum faciens, sedet ad dexteram maiestatis in excelsis. O quam magna verba sunt ista, & quam mirabilia & plane stupenda sunt, quae de Christo fratre nostro maiore nobis enunciant. Ipse est Dominus, quia haeres nõ in aliquam partem substantiae Patris succedens, sed haeres vniuersorum. Ipse omnipotens, quia per eum Pater tamquam per exemplar, & per omnium rerum ideam fecit omnia, hinc significata per saecula. Ipse sapiens, quia splendor gloriae seipso manifestans gloriam ac maiestatem Patris. Ipse nobilis, quia sicut verus, & naturalis filius Dei, imago & figura substantiae eius. Ipse fortis, quia omnia sustinet, & omnibus naturam, & potentiam, & operationem tribuit. Ipse praeter omnibus dilectus, quia omnia peccata suis meritis de medio tulit, & vniuersas iniquitates deletuit. Ipse tandem tamquam naturalis filius, omnibus filiis adoptatis praepositus, atque praeratus, quia illis more seruorum stantibus, & ministrantibus, Christus vt herus eorum, & vt filius aequalis patri ad dexteram sedet, & in medio caelestis curiae throno Patris collocato, ipse dexteram, id est, eminentissimum praeter alios & amplissimum locum obtinet. Ecce filium similem patri. Na si Pater est Dominus, filius omnibus imperat, & tamquam Dominus omnia possidet. Si Pater est omnipotens, filius omnia potest; cui data est omnis potestas in caelo & in terra.] Si ille est sapiens, hic est sapientia genita, quae patris mysteria patefacit, atque declarat. Si ille est nobilis, hic etiam est nobilis, quia quoru est vna natura, & vna substantia, necessarii vna debet esse

Greg. li. 2.
in 1. Reg.
ad c. 2. in
illud, vt
offerat nu-
mum ar-
gentium.
Psal. 112.

Psal. 82.

Psal. 82.

Hebr. 1.

Matr. 23.

nobilitas.

nobilitas. Si ille fortis, hic est dextera & brachium Dei, à quo vniuersa opera virtutis & potentie procedunt. Si ille dilectus, quæ omnia appetit; hic dilectus & desideratus cunctis gentibus, in quem desiderant Angeli prospicere. Si ille omnibus in infinitum maior, quia ipse creator, & reliqua ab ipso creata; hic etiam omnibus maior, & excellentior, quia similiter est creator, non creator distinctus à Patre, sed idem creator, cum quo, & cum Spiritu sancto vno similiter cū Patre & filio creatore, vniuersa fabricavit. Hæc omnia secundum quandam proportionem sanctis, & perfectis conueniunt, ut non solum filij Dei, sicut reliqui iusti, sed filij quoque Patri valde similes inueniantur. Illi sunt Domini, qui per ventissimam mundi contemptum omnibus dominantur, de quibus scriptum est: Quia iudicabit nationes, & dominabuntur populis, & regnabit Dominus illorum in perpetuum. Illi potentes, qui virtute orationis diuinam voluntatem sectantur, & quasi filij tenerini gemitibus, & lachrymis omnia impetrant, & sibi ipsi diffidentes, in Deo autem fiducia constituentes, omnia possunt in eo, qui illos confortat. Illi sapientes, qui non terrena, sed æterna sapiunt, & scientiam sanctorum probe callent, quæ Deum sibi placare sciunt, ut ab eo filiorum hæreditatem accipiant. Quibus illud proceriorum cōuenit: Gloriam sapientes possidebunt. Illi nobiles, quorum Pater Deus est, quorum fratres Angeli sunt, quorum occupatio est nobilissima atque dignissima, Deum Patrem suum cōtemplari, Deum amare, non sibi ipsis, non rebus terrenis, non inordinatis affectibus, sed Deo suo in cunctis seruire. Illi fortes, quos non demonum illusiones proterunt, non tendicula aduersarij prosternunt, sed in bello aduersus carnem, & sanguinem victores, & superiores existunt. Illi dilecti, quos Deus, ut charissimos filios amat, Beata Virgo, ut natos pulcherrimos diligit, sancta Ecclesia, ut pretiosissimas gemmas, quibus illustris, & splendida, ac decora procedit, cordi habet. Ipsi denique sunt alii Ecclesie filii meliores, & pulchriores, quia curiam Dei ornant, palatium æterni regis aedificant, & nobilitatem Ecclesie cōstituunt. Vide quo pacto perfectio est arctissima cognatio cū Deo quæ perfectos viros, non vtrumque filios Dei facit, sed filios charissimos Dei & patris simillimos, & coniunctissimos efficit. Qui, ut filij Dei, & hæredes regni cœlestis omnibus virtutibus tamquam regalibus indumentis vestiuntur; & cibis delicatissimis sanctorum desideriorum & piarum cogitationum reficiuntur, & Angelis velut regis ministris cinguntur, & patris sui occupationes scilicet diuina contemplatione delectantur; & nihil aliud querunt, nisi Dei similes esse, & in omnibus Dei filios, & seruos, ob diuinum honorem apparere.

Hanc nos Dei similitudinem filiorum charissimorum propria appetamus, in qua nullum est superbiae periculum, sed magnū inuenitur meritum augmentum. Lucifer quidem deliquit, & à dignitate, in qua creatus erat, deiectus est, quia Dei similitudinem sibi vitiatam cōcupiuit, dicens: Ascendam super altitudinem nubium, similis ero altissimo. Primi etiam nostri parietes, eandem similitudinem appetentes, & verbo illo decepti: Eritis sicut Dij sciētes bonū & malum, & sibi & nobis diuinæ gratiæ similitudinem perdidērunt, & solam Dei imaginem animæ impressam, & illā oblitteratam, aut fœdatam cōseruauerunt. At nos non timeamus hanc similitudinem filiorum appetere, quæ homini, aut Angelo interdicta non est, sicut illa, quæ aut Angelus, à seipso, & non à suo creatore habere illam magnam dignitatem appetiuit; aut homo scientiam sibi non conuenientem affectauit. Ad hanc similitudinem appetendam, imò & accipiendam, nobis à Deo facultas concessa est: Nam quotquot receperunt eum,

Sapient. 3.

Prou. 3.

Isa. 14.

Genes. 3.

A inquit Ioannes, dedit eis potestatem filios Dei fieri. Hanc litera sacra nos monent: omnia autem facite, inquit Paulus, sine murmurationibus, & hesitationibus, ut sitis sine querela, & simplices filij Dei. Imò, ut pulchre annotauit Hieronymus, non est exhortatio vehementior, quam, qua nos Scriptura filios Dei vocat. Quis enim non erubescat, & metuat, tanto Patre agere aliquid indignum, ut qui dicitur Dei filius, ipse efficiatur vitij seruus? Et idcirco adiungit: Ut simus immaculati. Neque enim cōuenit in filiis Dei, quia ipse est fons iustitiæ peccati maculam reperiri. Hanc Dei cognationem, & similitudinem appetere summa sapiētia est. Nam quid rogo sapientius, quam Deum Patrem habere, qui te filium agnoscat, ut filium aliat, ut filium à peccatis eripiat, ut filium diligat, & ut filium in confortium Christi filij sui, atque in participationem æternæ hæreditatis admittat? Enitatur ergo ita viuere, ut simus filij Dei: Filij non Patri dissimiles, non degeneres, sed qui perfectionis assequendæ cura, patris nostri, qui est in cœlis, virtuti respondeamus, & eius perfectionem imitemur. Filij, qui non erubescamus Deum patrem vocare; non timeamus Deum genitorem habere, quod non timebimus, si puritas mentis nostræ filios Dei nos esse cōfiteatur, & similitudo diuina in nobis virtutibus, tamquam viuus coloribus delineata, nos ab eo natos, ac progenitos esse testetur.

Ioan. 2.

Philip. 2.

Hier. epistola 1. ad Demet. ad mediū Tom. 9.

Quod perfectio est maxima vno inter animam, & Deum.

CAPVT IX.

I C E T magna sit amicitie, & cognationis copulatio, qua homo Deo, ut familiarissimo amico, & ut optimo parenti coniungitur, alia tamen est multo maior, & (si dici potest) intimior, quæ perfectioni etiam competens, eam mirifice exultat, & in altiore dignitate euehit. Ea autem est coniunctio sponsi & sponsæ: aut viri, & vxoris, qua viri, & vxor non iam duo manent, aut voluntatum assensione concordēs, aut sanguinis vinculo colligati, sed ita quid vnum effecti, ut ex viro, & vxore, non duæ carnes, sed vna tantum caro resultet. Vnde primus nostri generis parens magna asseueratione pronunciat: Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea; Quamobrem relinquet homo patrem suum & matrem, & adhærebit vxori suæ; & erunt duo in carne vna. Dictum verò serui Dominus ipse confirmat: Itaque ait, iam non sunt duo, sed vna caro: Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet. Paulus quoque magistrum sequitur, dicens: Viri debent diligere vxores suas, ut corpora sua: Qui suam vxorem diligit, seipsum diligit: Nemo enim carnem suam odio habuit. Hanc ergo vniōnem inter Deum, & animam similiter perfectio facit, quæ non tantum est necessitudo inter duos amicos intercedens, non tantum cognatio patrem, & filium sanguinis communione deuiniciens, sed etiam est castum, sacrumque connubium, quo Deus sponsus animæ, & anima Dei sponsa, & coniux efficitur. Non sumus autem obliuisci eorum, quæ supra diximus, statum religiosum istam habere virtutem, ut coniugium spiritale sit, quod Deum anime copulet, & animam Deo tamquam sponso coniungat. Hoc perfectio ita est, sed aliud est, quod status fert; aliud verò quod vita exigit, aut conuersatio requirit. Sicut enim inter homines non semel accidit, ut quæ statu, & obligatione est vxor, aut sponsa, vita, & affectu sit adultera, &

Genes. 2.

Matr. 19.

Ephes. 5.

Iob 1.